

maa paaskønnes, at Komiteen har frelst den gamle Bygning fra at falde sammen.“ Denne Udtalelse af den højtærede Minister tilfredsstiller mig, jeg siger endnu en Gang Tak og haaber, at vi ved forenede Kræfter skulle naa en heldig Løsning af dette Spørgsmaal.

Der er endnu et Spørgsmaal, der angaar den højtærede Kultusminister. Det er Spørgsmaalet om Husmændenes Stilling paa Nordruplund. Det Andragende, disse have indsendt om Eftergivelse af Arvefæsteagift for et Tidsrum af 10 Aar, kunde den højtærede Minister ikke gaa ind paa en bloc, men ogsaa her røbede den højtærede Minister Forstaaelse, idet han udtalte, at han vilde tage det under velvilligst Overvejelse, naar der kom Andragende fra hver enkelt. Saaledes forstod jeg den højtærede Minister, og jeg nærer derfor ogsaa med Hensyn til denne Sag det bedste Haab for de vedkommende Husmænd, da det er den højtærede Kultusminister, der har Afgørelsen i denne Sag og ikke den højtærede Landbrugsminister — saa vilde mit Haab ikke være saa stort. Den højtærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet mente ikke, at Jorden var saa daarlig, som jeg ret ofte har omtalt, og som i øvrigt ogsaa er omtalt af det ærede Medlem for Slagelse (Lange), og anførte, at Sogneraadet havde skønnet over, at Jorden var passende for sit Øjemed. Jeg ved ikke, om den højtærede Minister har undersøgt, om Sogneraadet har afgivet en saadan Erklæring, thi det er, som bekendt, ingen Nødvendighed, at Sogneraadet skal skønne, om Jorden egner sig til dette Øjemed. Jeg er for mit Vedkommende slet ikke sikker paa, at Sogneraadet har afgivet en saadan Erklæring, uden at jeg faar det bekræftet fra den højtærede Minister. Men enten Sogneraadet har skønnet eller ikke, fastholder jeg, og er derved i fuldkommen Overensstemmelse med det ærede Medlem for Slagelse, at den Jord, der er udlagt til Husmandsbrug, er af den allertarveligste Beskaffenhed. At det ærede Medlem for Nørresundby (Jensen-Sønderup) ovre i Jylland har Jord, som er daarligere, og som han mener er god nok til Husmændene derovre, gør ikke Sagen bedre. Den højtærede Minister var heller ikke uvillig til at fremlægge Resultatet af den foranstaltede Revision af Nordruplunds Regnskaber. Den højtærede Minister er ikke i Øjeblikket i Stand til at fremlægge Resultatet, men han udtalte dog ret klart sin egen Opfattelse af dette Spørgsmaal, idet

han sagde, at i hvert Tilfælde har Resultatet af Gaardens Drift været tarveligt for Statskassen, og han fandt det derfor rettest, at vi nu holdt op med dette Eksperiment og lod Gaarden bortforpagte efter offentligt Udbud. Den højtærede Minister nævnte det Resultat, som Revisionen var kommen til, og det var jo ogsaa, som Ministeren udtalte, ret tarveligt, idet Gaarden i de 9 Aar kun havde indbragt Statskassen 8,000 Kr., altsaa ikke en Gang 900 Kr. om Aaret; der mangler endogsaa noget i 2 Kr. pr. Td. Land. Naar den højtærede Minister nu ser paa, hvorledes det ikke har været Regeringen muligt at pine mere end knap 2 Kr. ud af den gode Jord pr. Td. Land, og man ved Siden deraf har bortsolgt den tarveligste Jord til Husmænd paa de Vilkaar, at de skulle skaffe 40 Kr. pr. Td. Land, inden de selv faa noget at leve af, er jeg vis paa, at Ministeren vil skride til for Alvor at lette Husmændenes Byrder og fritage dem for den Arvefæsteagift, de have i Øjeblikket. Han kan dog ikke opretholde en Tilstand, hvorefter Husmændene skulle give ca. 20 Gange saa meget af den daarlige Jord, som den gode Jord har indbragt Staten i den forløbne Periode.

Jeg har saa et Par Bemærkninger at gøre til den højtærede Landbrugsminister; ogsaa til ham har jeg rettet enkelte Spørgsmaal, men Ministeren svarede ikke saa klart, som jeg havde ønsket og haabet. Jeg omtalte det uheldige Forhold, at den ærede Minister saa godt som alle Vegne fritog Statshusmændene for at betale den Gæld, de havde stiftet, naar de ikke selv vilde, derved at han hindrede, at der blev foretaget Udlæg. Den højtærede Minister omtalte ikke det Forhold, jeg pegede paa, med ret mange Ord, hans Svar var i alt Fald ikke klart. Jeg paa-talte det uheldige i, at Statshusmændene efter denne Fremgangsmaade vilde synke ned til at blive en Pariakaste under de andre Husmænd, saaledes, at naar de forsøgte at stifte Gæld, enten ved Auktion eller hos deres Købmand, og man fik at vide, at det var Statshusmænd, vilde de selvfølgelig ingen Kredit have. Det er et Forhold, som ses nu næsten alle Vegne, at naar der er Tale om en Statshusmand, har han ingen Kredit. Det har neppe været Lovgivningsmagts Mening, da man vedtog Loven om Jord til Landarbejdere, at Besidderne af disse Husmandsbrug, der blev skabte ved Loven, skulde være en Pariakaste, der stod under andre Husmænd. Den højtærede Minister omtalte heller ikke